

Osataanko luovuutta johtaa?

Tutkimus- ja kehitysorganisaatioiden menestyksen avaimena pidetään innovatiivisuutta. Sillä tarkoitetaan yleisesti sellaista luovuutta, joka tuottaa uutuuksia, uudistuksia ja keksintöjä. Luovuutta on kuitenkin alettu pukea tiukasti hyödyn valjaisiin – uutuuksien ja keksintöjen pitää johtaa taloudelliseen hyötyyn siten, että niiden tuloksena joko toiminnan kustannukset vähenevät tai ne ovat taloudellisesti tuottavia.

Tieteellinen tutkimus on uuden tiedon tuottamista tieteellisesti pätevien menetelmien avulla. Uudella tutkimustiedolla on ollut arvoa ja merkitystä ilman suoraa taloudellisen hyödyn kytkentää. Tieto, jonka avulla olemme oppineet ymmärtämään luonnon toiminnan lainalaisuuksia, on ollut itsessään arvokasta. Moni uusi tieto, jolla ei ole ollut mitään välitöntä käyttöä tiedon löytymisen aikoina, on myöhemmin tullut tärkeäksi kehitettäessä välineitä ihmiselämän ympärille, ja tieto on saanut myös taloudellista merkitystä. Valtaosa tieteellisestä tutkimuksesta on ollut sellaista uuden tiedon rakentamista, jolla on kartutettu käsitystämme ja ymmärrystämme esimerkiksi biologisista ja fysikaalisista lainalaisuuksista ja yhteiskunnan toiminnasta. Suuria uutuuksia ja keksintöjä on syntynyt harvoin, mutta niistä on auennut aivan uusia mahdollisuuksia sekä tiedemaailmassa että myös käytännössä.

Luovuuteen kuuluu erottamattomasti uteliaisuus ja kyky käsitellä abstrakteja asioita. Ne ovat myös tieteellisen tutkimuksen voiman lähteinä. Tieteellinen tutkimus käyttää vakioituja tutkimusmenetelmiä ja sen perusominaisuutena on toistettavuuden vaatimus. Tutkija hahmottaa tutkimuskysymykset hallitsemiensa tutkimusmenetelmien, oman tieto-, kokemus- ja ymmärrysmaailmansa pohjalta. Tutkimusongelmien hahmottaminen ja tutkimusmenetelmien hallitseminen ovat aina tutkijan elinikäisen oppimisen, ymmärryksen ja luovan ajattelun tulosta.

Tutkimusorganisaatioiden tehtävänä on tuottaa uutta tietoa, jota voidaan hyödyntää arkimaailmassa. Viime vuosina on lisääntyvästi verrattu tutkimukseen käytettyjä kustannuksia tutkimuksen antamiin tuloksiin. Markkinatalouden näkemykset ovat myös tunkeutuneet voimakkaasti tutkimusmaailmaan. Yritystalouden ohjausmenetelmillä on alettu tehostaa tutkimusorganisaatioiden tulosta. Tutkimustulosten hyödyntäminen tuotteiksi ja palveluiksi vaatii kuitenkin pitkää kehitystyötä, johon kuuluu uusia tiedon lisäämisen vaiheita ja oivalluksia. Tutkimuksen tulosten arvottaminen ja merkityksen arvioiminen on vaikeaa. Tutkimuksen tiedolla saattaa olla aivan erilainen arvo tai käyttökelpoisuus myöhemmin, jopa vuosikymmenien kuluttua. Siksi tutkimustoiminnan todellista tulosta ei voida mitata liiketoiminnan tuloksen kaltaisilla mittareilla. Siihen tarvitaan tiedon sisällön ymmärtämistä ja tutkimuksen käytettävyyden suhteuttamista toimialan kehittämiseen.

Rahoituksella voidaan ohjata tutkimusta haluttuihin aihealueisiin ja antaa lähtökohdat uuden tiedon lisäämiseen kyseisistä aiheista. Rahoitus luo tutkimukselle toimintaedellytykset ja on välttämätön voimavara. Yhtä tärkeä tekijä merkittävien tulosten aikaansaamiseksi on kyky ohjalla luovuutta tutkimusorganisaatiossa. Tarvitaan näkemystä, ymmärrystä, henkistä kypsyttä ja väljyyttä antamaan luovuudelle elintilaa niin, että jokainen tutkija pystyy käyttämään uteliaisuuttaan, uppoamaan intohimoisesti tutkimusaiheeseensa ja kartuttamaan osaamistaan. Tulokset syntyvät tutkijoiden henkisten voimavarojen avulla. Taitamattomalla ja näköalattomalla johtamisella, josta puuttuu luovuuden merkityksen ymmärrys, helposti mitätöidään tutkijan osaaminen ja taidot. Kaavamaisiin ohjeistuksiin perustuva toiminta voi estää uuden tiedon tuottamisen ja siirtää painoa pois tutkimuksen ydinasioista.

Metsäntutkimus toimii tietolähteenä uusiutuvaa luonnonvaraa, metsiä käyttäville elinkeinoille ja teollisuudelle. Metsäntutkimukseen kohdistuu suuret odotukset tulosten hyödyntämiseksi. Metsäteollisuuden kansainvälistyessä ja suomalaisen metsätalouden joutuessa entistä ankarammin kansainväliseen kilpailutilanteeseen on yhä tärkeämpää löytää tutkimuksella uutta tietoa ja uusia vaihtoehtoja. Kansallisia tutkimusorganisaatioita pidetään nykyisin liian pieninä tuottamaan Euroopalle riittävää kilpailukykyä. Siksi tutkimusyhteistyötä on edistetty EU:n tutkimuksen puiteohjelmilla ja uudella Euroopan tutkimusneuvostolla. Kotimainen metsäntutkimus on vuosikymmenien ajan pystynyt tuottamaan tietoa metsätoimialan kehittämiseen, mutta tulevaisuudessa suomalaisen metsäntutkimuksen pitää olla aktiivisesti mukana eurooppalaisissa ja muissa kansainvälisissä tutkimusyhteisöissä. Näin usuin tieto on myös meillä käytettävissä. Kansainvälisen yhteistyön perustaksi tarvitsemme kotimaisten tutkimusorganisaatioiden vahvuutta ja tutkijoiden luovaa osaamista.

Eeva Korpilahti